

Kohtuasi C-391/22

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

14. juuni 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Pécsi Törvényszék (Pécsi kohus, Ungari)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

7. juuni 2022

Kaebaja:

Tüke Busz Közösségi Közlekedési Zrt.

Vastustaja:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (riigi maksu- ja tolliameti vaiete direktoraat, Ungari)

Pécsi Törvényszéki (Pécsi kohus, Ungari)

kohtumäärus

[...]

[...]

Kaebaja:

Tüke Busz Közösségi Közlekedési Zrt.

([...], Pécs [Ungari])

[...]

[...]

Vastustaja:

NAV Fellebbviteli Igazgatósága ((riigi maksu- ja tolliameti vaiete direktoraat, Ungari)

([...], Budapest [Ungari])

[...]

[...]

Vaidluse ese: Halduskaebus maksuvaidluses

[...] [liikmesriigi menetlusõiguse kaalutlused]

Resolutsioon

Pécsi kohus [...] algatas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel Euroopa Liidu Kohtus eelotsusemenetluse, esitades talle järgmise eelotsuse küsimuse:

Kas nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, on kooskõlas käesolevas kohtuasjas Nemzeti Adó- és Vámhivatali (riigi maksu- ja tolliamet) tehtud otsus ja selle asutuse praktika, mille kohaselt „regulaarse reisiranspordivahendite hoolduseks vajalik läbisõit ega kütuse tankimiseks vajalik läbisõit ei kuulu regulaarse reisirajateveo kohaldamisalasse?“

[...] [liikmesriigi menetlusõiguse kaalutlused]

Põhjendused**I. Faktiliste asjaolude lühikokkuvõte**

Kaebaja tegeles vaadeldaval perioodil (2017. aastal) reisirajateveoga avaliku teenindamise lepingu alusel. Selle tegevuse raames taotles ta kaubandusliku kasutusega gaasiõli pealt tasutud aktsiisi tagasimaksmist. Maksuhaldur tuvastas, et kaebaja ei olnud kasutanud õigust aktsiisi tagasimaksmisele mitte ainult oma reisirajateveotegevuses kasutatava gaasiõli osas, vaid ka seoses oma tegevuses sõidukite käitamise tagamiseks (remont, hooldus, tankimine) kasutatud gaasiõliga. Seepärast suurendas maksuhaldur energiatoodete aktsiisi summat 2017. aasta jaanuarist detsembrini aktsiisimaksu võrra, mis oli tagasi makstud remondi- ja hooldusperioodide teekonnalehtedel märgitud mootorkütuse pealt.

Vastustaja viitas selles kohtuasjas varasematele kohtuotsustele järgmiselt.

Transporditegevuse raames oli kaebaja teenuseosutaja ning teenuse saajad olid reisijad.

Mõiste „teenuste osutamine“ on tsiviilõiguses määratletud kui tegevus, mida võib teenuse saaja teenuseosutajalt nõuda või mida on teenuseosutaja lepingu alusel kohustatud tegema.

Teenuste osutamine on teenuseosutaja ja teenuse saaja vaheline õigussuhe; teenuseosutaja teostab tegevust kliendile tasu eest, mis on seotud tegevuse teostamisega. Kaebaja oli kohustatud osutama reisirajateveoteenust ja teenuse saajad olid reisijad, kes teenust kasutasid, nii et nii teenuse osutamist kui ka

sellega seotud täiendavaid teenuseid saab tõlgendada ainult seoses nende isikutega. Täiendavateks teenusteks võib pidada ainult põhikohustusega hõlmatud tegevusi nagu kliimasüsteemi või kütte olemasolu tagamine. sellisteks teenusteks loetakse ka näiteks pagasiveo tagamist, koerte või jalgrataste vedu. Nende teenuste ühine joon on see, et nende lähtepunkt on teenuseosutaja ehk kaebaja, et isik, kellele teenust osutatakse, on teenuse saaja, st reisija, ning et täiendavat teenust võib osutada tasu eest (näiteks koerte, jalgrataste, pagasi veo eest tuleb eraldi maksta).

Busside remont ja hooldus ei saa samas sellesse kategooriasse kuuluda. Teenuse saajaks olev reisija ei ole viimati nimetatud õigussuhtega seotud, kuna osutatud tegevus ei toimu tema ja teenuseosutaja ehk kaebaja vahel. Selle tegevusega (remont ja hooldus) tagab kaebaja ühe oma toimimiseks olulise tingimuse ning ta ei ole selle teenuse osutaja, vaid saaja. Reisijatel ei ole selles kohustuses mingit osa ja veel vähem on võimalik väita, et on olemas vastutasu, st et reisijad peavad maksma kaebajale remondi- ja hoolduskulud selles mõttes, et kaebaja võib ise teenuseosutajana lisada sõnaselgelt need kulud klientide arvetele.

Eeltoodut arvestades seisneb maksuhalduri praktika seega selles, et teenuseosutajal on õigus arvata aktsiisi maha teatud vedudelt, kuid mitte sõitudel, mida ta teeb busside hooldamiseks, selleks et parandada tehnilisi probleeme, ja kütuse tankimiseks.

Neil põhjustel märkis vastustaja oma otsuses, et remondiks ja hoolduseks tehtud sõitude kohta kaebaja esitatud aktsiisi tagasimaksmise taotlus on õigusvastane.

II. Asjassepuutuvad liikmesriigi õigusnormid

2003. aasta CXXVII seaduse aktsiisimaksu ja aktsiisiga maksustatava kauba turustamise erieeskirjade kohta (a jövedéki adóról és a jövedéki termékék forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII törvény; edaspidi „varasem aktsiisiseadus“) §-s 7 on sätestatud, et selles seaduses tähendab:

51. kaubandusliku kasutusega gaasiõli – § [52] lõike 1 punktis d osutatud gaasiõli, mida kasutatakse järgmisel otstarbel:

- a) kaubavedu rendi või tasu eest või omal kulul mootorsõidukite või poolhaagisautorongidega (vedukiga), mis on ette nähtud ainult kaupade autoveoks ja mille suurim lubatud täismass on vähemalt 7,5 tonni; või
- b) regulaarne või juhutine reisijatevedu M2 või M3 kategooria mootorsõidukiga, nagu need on määratletud maanteesõidukite tehnöülevaatust käsitlevas ministri määruses.

2016. aasta LXVIII seaduse aktsiisi kohta (a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény; edaspidi „uus aktsiisiseadus“) § 3 lõikes 2 on sätestatud, et energiatoodete maksustamise osas selle seaduse tähenduses on:

21. kaubandusliku kasutusega gaasiõli – gaasiõli, mida kasutatakse järgmisel otstarbel:

- a) kaubavedu rendi või tasu eest või omal kulul mootorsõidukite või poolhaagisautorongidega (vedukiga), mis on ette nähtud ainult kaupade autoveoks ja mille suurim lubatud täismass on vähemalt 7,5 tonni; või
- b) regulaarne või juhutine reisijatevedu M2 või M3 kategooria mootorsõidukiga, nagu need on määratletud maanteesõidukite tehnõulevaatust käsitlevas ministri määrukses.

Uue aktsiisiseaduse § 113 lõike 3 kohaselt on isikutel, kes käitavad linna- ja linnalähiliinidel M2 ja M3 kategooria busse ja autobusse, nagu on määratletud ministri määrukses maanteesõidukite tehnõulevaatuse kohta, õigus selle tegevuse tarbeks kasutatud maagaasi pealt tasutud aktsiisi tagasi saada.

2012. aasta XLI seaduse reisijateveoteenuste kohta (a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény; edaspidi „reisijateveoteenuste seadus“) § 2 punktis 29 on avalik reisijateveoteenus määratletud kui reisijateveoteenus, mida osutatakse avaliku teenindamise lepingu alusel vastavalt määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 2 punktile a.

Reisijateveoteenuste seaduse § 2 punkti 30 kohaselt on reisijateveoteenus reisijatevedu, mida osutatakse mõne selles seaduses määratletud mootorsõidukiga lepingu alusel ja tasu eest, ning sellega seotud täiendavad teenused.

Uue aktsiisiseaduse § 152 punkti h kohaselt on selle seaduse eesmärk võtta üle järgmine liidu õigusakt: komisjoni 20. aprilli 2012. aasta rakendusotsus 2012/209/EL, milles käsitletakse nõukogu direktiivi 2008/118/EÜ kohaste kontrolli ja liikumise sätete kohaldamist teatavate kütuselisandite suhtes vastavalt nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ artikli 20 lõikele 2.

III. Asjassepuutuvad liidu õigusnormid

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70], artikli 2 punktid a ja e:

„Käesolevas määrukses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „avalik reisijatevedu“ – üldist majandushuvi pakkuvad reisijateveoteenused, mida osutatakse avalikkusele mittediskrimineerivalt ja pidevalt; [...]

- e) „avaliku teenindamise kohustus“ – pädeva asutuse määratud või kindlaksmääratud nõue üldist huvi pakkuva avaliku reisijateveoteenuse osutamise tagamiseks, mida teenusepakkuja oma majanduslikest huvidest lähtuvalt ilma hüvitusega ei osutaks, või ei osutaks samas mahus või samadel tingimustel“.

Sama määruse artikli 4 lõike 1 punkti a kohaselt nähakse avaliku teenindamise lepingutes ja üldeeskirjades selgelt ette kõnesolevas määruses määratud ja vastavalt artiklile 2a kindlaks määratud avaliku teenindamise kohustused, mida avaliku teenuse osutaja peab täitma, ja vastavad geograafilised piirkonnad.

Direktiivi 2003/96 artiklis 7 on määratud kaubandusliku kasutusega gaasiõli mõiste:

„3. „Mootorikütusena kasutatav kaubandusliku kasutusega gaasiõli“ – gaasiõli, mida kasutatakse mootorikütusena järgmistel eesmärkidel:

- b) regulaarne või juhutine reisijatevedu M2 või M3 kategooria mootorsõidukiga, mis on määratud nõukogu 6. veebruari 1970. aasta direktiivis 70/156/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta.“

IV. Eelotsusemenetluse algatamise asjaolud ja põhjused

Kaebaja taotles eelotsusemenetluse algatamist, märkides, et tal ei õnnestunud leida Euroopa Liidu Kohtu otsust, mis aitaks kaasa õiguse tõlgendamisele. Ta tegi seega ettepaneku, et eelotsusemenetluse esitanud kohus algataks selle menetluse, et kõrvaldada õiguslik ebakindlus õigusnormi terminite tõlgendamise osas. Tema arvates on veel üks põhjus selle menetluse algatamiseks see, et kõik Ungari reisijate maanteeveo ettevõtjad (sealhulgas riigi omandis olevad ettevõtjad) toimivad oma maksukohustuste täitmisel eranditult samamoodi nagu tema, mistõttu terve sektor jääks selle probleemi osas ebakindlasse olukorda. Tuginedes uue aktsiisiseaduse § 113 lõikele 3, väidab ta, et see säte võimaldab tagastada maagaasil töötavates bussides nende tegevuse käigus (st mitte ainult reisijateveo sõitudel) kasutatud gaasiõli pealt tasutud aktsiisi ning et seetõttu ei olnud põhjendatud vastu võtta gaasiõli aktsiisi tagasimaksmiseks teistsugust õigusnormi.

[...] [liikmesriigi menetlusõiguse kaalutlused]

Pécs, 7. juuni 2022.

[...]

[allkiri]